

Infrastruktur i grunnen – sikker påvisning

19. februar 2021

Nyhetsbrev fra Simonsen Vogt Wiig

15. januar omtalte vi den nye § 2-3 i plan- og bygningsloven, samt den nye ledningsregistreringsforskriften. Som vi varslet i det nyhetsbrevet følger vi nå opp med enkelte råd og vink knyttet til sikker rettslig påvisning.

Først en rask rekapitulering:

Det er anslagsvis over 500 000 kilometer med infrastruktur i grunnen i Norge, hvorav en stor del er elektriske anlegg. I årene som kommer vil denne andelen øke ettersom det er et uttalt mål å få kablet mest mulig av distribusjonsnettet.

De nye reglene skal sikre innmåling og dokumentasjon av nye kabler / flytting / avdekking, men retter seg ikke i samme utstrekning inn mot eksisterende ledningsnett.

I praksis innebærer det at nettselskapene i all uoverskuelig fremtid kommer til å måtte påvise eksisterende ikke-innmålte kabler, før gravearbeidet gjennomføres. I neste omgang betyr det at nettselskapet står i fare for å bli “eksponert” rettslig dersom noe går galt.

Som landets største leverandør av juridiske tjenester inn mot norske nettselskaper har vi i SVW en stor mengde saker årlig knyttet til skader på kabler i grunnen. Vi vet

derfor av erfaring at dette er et stort problemområde. Det kommer til å ta veldig mange år før det er innmål tilstrekkelig med kabler til at omfanget av skader blir merkbart redusert.

Faktisk er det slik at vi ser mange gode grunner til at skadefrekvensen vil kunne *øke* snarere enn å bli redusert. Årsaken til dette er den mye omtalte elektrifiseringen samfunnet gjennomgår. Arbeidet med styrking/omlegging av eksisterende infrastruktur kommer til å øke i omfang, og med det behovet for påvisning av eksisterende ledningsnett.

Nettselskapene benytter seg normalt sett av eksterne selskaper til å påvise kablene, ettersom det ikke er mange som har denne tekniske kompetansen selv.

Feilkildene er mange.

For det første ser vi en del tilfeller, særlig i bynære strøk, at mengden kabler innenfor samme område/strekk er så stor at det blir vanskelig å påvise kabler med tilstrekkelig grad av presisjon. Påvisningen får da *reell karakter* av omtrentlighet.

For det andre er dessverre ikke påvisning av kabler i grunnen i seg selv eksakt vitenskap. Også i de tilfellene der mengden kabler er håndterbar forekommer det feil under påvisningen. Av den grunn ser vi at påviser gjerne opererer med store sikkerhetsmarginer for selv å være trygg.

For det tredje, og dette er en stor kilde til problemer, så må det erkjennes at det på entreprenørsiden finner sted en stor mengde feil. I de fleste tilfeller er det snakk om menneskelig svikt, men fra tid til annen ser vi, dessverre, også eksempler på at entreprenøren på grunn av stramt tidskjema ikke tar hensyn til farene ved graving over/ved elektriske kabler.

Som alle kjenner til skal avdekking skje gjennom håndgraving, ikke maskinelt. Vår erfaring er at mange entreprenører "stoler" blindt på påvisningen, og maskingraver helt til kabelen avdekkes. Årsaken er naturlig nok et ønske om å unngå det tidsmessige heftet som håndgraving medfører.

Mange andre årsaker kunne vært nevnt, og vi kommer stadig over tilfeller med nye typer av feilkilder/skadeårsaker.

Fellesnevneren for feilkildene er normalt sett at det *ikke* er nettselskapet som er årsak til feilen.

Likevel skjer det uunngåelige: Nettselskapet lider et økonomisk tap, i første rekke gjennom KILE og skaden på kabelen. På den annen side ser vi i økende grad at krav rettes *mot* nettselskapet, fra både grunneiere, entreprenører og andre kabeleiere.

Hvordan kan nettselskapet best sikre sine rettslige og interesser i disse tilfellene?

I grove trekk er det to punkter i hendelsesforløpet det må fokuseres på:

Bestilling, utføring og dokumentasjon av påvisningen på den ene siden, og (ikke minst) undersøkelser og dokumentasjon når skaden har inntruffet.

Vi ser først på "før" situasjonen.

De fleste selskaper som gjennomfører påvisningen har egne standardkontrakter. På grunn av lite konkurranse i bransjen er dessverre innholdet i disse kontraktene svært uheldig utformet for nettselskapene på flere punkter med tanke på erstatningskrav.

I stor grad ser vi at påviser er "fri" for ansvar i disse kontraktene. Dette gjøres typisk gjennom at ansvarsgrunnlaget gjerne settes til "grov uaktsomhet", samt at påviser for alle praktiske formål er fri for alle følgeskader. Dersom påvisningen er feil, er de typiske ansvarsbestemmelsene således ofte slik utformet at nettselskapene vanskelig kan kreve regress fra påviser.

I tillegg ser vi at kontraktene i liten grad definerer klare og uttrykkelige plikter knyttet til hvordan påvisningen skal gjennomføres, herunder dokumenteres.

Dette er et svært viktig poeng.

Nettselskaper som har slike uheldig utformede kontrakter, bør vurdere muligheten for reforhandling/oppsigelse.

Påvisningen og dokumentasjonen rundt denne må gjennomføres på en måte som legger ansvaret der den hører hjemme, forutsatt at påvisningen har vært utført korrekt: på entreprenøren og/eller byggherren.

Både entreprenør og representant for byggherren bør være tilstede under påvisningen. Begge parter må signere på dokumenter som klart sier at etter at påvisningen er, forutsetningsvis korrekt, gjennomført, så hviler alt videre ansvar på disse to i fellesskap. Dette kommer vil tilbake til nedenfor.

Det må stilles klare krav til gjennomføring av selve påvisningen. Det må tas bilder av påvisningen der all markering/merking av grunnen fremkommer tydelig.

Hvordan bilder og film dokumenteres er imidlertid av stor betydning. Det er eksempelvis til liten hjelp å ta nærbilde av markeringer, dersom ikke også "landemerker" rundt vises. Bilder bør videre tas fra ulike vinkler, slik at man lettere kan "peile" inn eksakt påvisning i etterkant når merkene er borte.

Dokumentet som entreprenør og påviser signerer på, bør tilfredsstillende enkelte grunnleggende krav:

- Farene knyttet til eksponering av elektriske kabler må fremkomme uttrykkelig.
- Kart som viser inntegning av kabel i terrenget må være inntatt.
- Entreprenøren må ha plikt til å vedlikeholde markeringer i terrenget.
- Eksponering/avdekking av kabler skal skje ved håndgraving, og det må kunne dokumenteres at dette faktisk har vært gjort.
- Entreprenøren skal føre skriftlig oversikt med navns nevning over hvem som er tilstede på hvilke tidspunkter når det graves nær kabler.
- Både påviser og byggherre må signere, med navnetrekk som er lett gjenkjennelige. Kombiner gjerne signatur med navn inntatt i blokkbokstaver.
- Entreprenøren må akseptere et objektivt erstatningsansvar for skader, selvsagt på den forutsetningen at *selve påvisningen er korrekt*. Dette viser imidlertid viktigheten av at nettselskapet sikres i sine kontrakter mot påviser.
- Byggherren må uttrykkelig akseptere objektivt solidaransvar for krav fra nettselskapet som skyldes entreprenøren.
- Alle fysiske sider av dokumentet som byggherre/entreprenør signerer på må paraferes.
- Byggherre/entreprenør må få gjenpart av de samme dokumenter som det signeres på. Det må også uttrykkelig stå i dette dokumentet at gjenpart er utdelt.

Men hva gjør nettselskapet når skaden først er inntruffet? Erfaring viser at denne

fasen er like viktig for å sikre krav som tiden før gravingen tar til. Vi omtalte sikring av erstatningskrav i nyhetsbrev 10. september i fjor, og de rådene som der ble presentert omfatter selvsagt også skader på kabler.

Ettersom en god ting ikke kan gjentas for ofte, har vi derfor inntatt disse rådene i noe omarbeidet og tilpasset form i det følgende:

Når skaden først har inntruffet, er essensen å sikre bevis. Nettselskapets bør derfor være *raskt tilstede* på skadestedet når meldingen mottas.

Viktigheten av dette virker i begge “retninger”; både for å sikre nettselskapet best mulig mot krav fra andre, og for selv å kunne rette et krav der det hører hjemme.

- For å sikre best mulige vitneforklaringer fra nettselskapets side, bør man (om mulig) møte opp med minst to representanter, særlig når det er alvorlige og omfattende skader som har inntruffet.
- Når nettselskapet kommer til skadestedet er det viktig raskest mulig å skaffe seg oversikt over *hvem som er tilstede*, herunder hvem som *var tilstede under og forut for* skaden.

Vi har i praksis sett en rekke eksempler på at sentrale vitner på skadevoldersiden ikke er tilstede når nettselskapets representant kommer til skadestedet.

Typisk er den som skulle gjennomføre håndgraving “satt til andre gjøremål”. Dessverre viser det seg ofte at vedkommende ikke var tilstede i utgangspunktet, og slike “avvik” i forklaringer kan være vanskelig å bevise uten at nettselskapets representanter er årvåkne og fanger opp mest mulig detaljer på åstedet. Ofte vil tilsynelatende uviktige detaljer kunne få stor betydning.

Hukommelsessvikt er en vanlig lidelse for de som var tilstede da skaden skjedde. Også dette vil imidlertid ofte kunne avhjelpest gjennom den umiddelbare undersøkelsen av nettselskapet.

- Det *faktiske årsaksforløpet* er selvsagt det aller viktigste å kartlegge som ledd i de umiddelbare granskningene av skadestedet: *Hva har rent faktisk skjedd?*

Juridiske vurderinger er ikke viktige på dette tidspunktet, disse må gjennomføres i etterkant. De må midlertid støttes på best mulig “etterforskning” i forkant.

- Vitneforklaringene er svært sentrale, det samme gjelder sikring av *faktiske bevis*, i første rekke bilde- og helst også filmdokumentasjon.

I denne prosessen er det uhyre viktig ikke bare å sikre seg oversiktlig dokumentasjon knyttet til skadestedet, men som allerede nevnt legge merke til de *små detaljene*. Dette vil kunne være av helt avgjørende betydning for å nå frem med kravet.

- Vitnene bør forklare seg, dog kun dersom de samtykker, gjennom film- eller lydopptak. Hvis ikke dette er mulig, bør forklaringen nedtegnes skriftlig. Dersom vitnet i en eller annen skriftlig form kan gi sin aksept til nedtegningen i etterkant, så vil det øke forklaringens verdi.
- Det sentrale er å sikre såkalte “tidsnære bevis”, fordi disse i mindre grad enn senere forklaringer/bevis er påvirket av et ønske om å fortelle en historie som ikke plasserer ansvaret hos en selv.

Vi anbefaler alle norske nettselskaper å ha gode interne rutinebeskrivelser i forbindelse med både *for-* og *etterarbeid* knyttet til påvisning av kabler, samt sikring av

dokumentasjon og bevis når uhellet har vært ute.

Dette er et arbeid SVW kan bistå med.

Våre advokater er tilgjengelige for videre bistand i forbindelse med alle spørsmål knyttet til norske nettselskapers daglige behov.

Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig (www.svw.no) og REN har inngått en meget gunstig samarbeidsavtale. Avtalen gir nettselskapene en rekke fordeler, av både faglig og økonomisk art.

SVW er eneste norske advokatfirma som har en egen avdeling som utelukkende bistår norske nettselskaper og bransjeorganisasjoner. Les mer her: [Energirett - Simonsen Vogt Wiig \(svw.no\)](#)

SVW kontaktpersoner

Robin Aker Jakobsen
Partner | Kristiansand

+47 45 04 36 89
rja@svw.no

Jahn Egil Osestad
Senioradvokat |
Kristiansand

+47 975 70 174
jao@svw.no

Kristian Saga
Senioradvokat |
Kristiansand

+47 419 33 899
ksa@svw.no

Opplysninger om samarbeidsavtalen og nettselskapenes fordeler på RENs hjemmeside: <https://www.ren.no/tema/rettigheter/juridisk-bistand>